

tijd vol kom-
de druk dezer
leeren moge
De weduwe
e zij lijdt. Zij
kan, en toont
dienst te be-

dvool meel in
vergetelijk en
n zij in diepe
e; steeds nabij
dag tot dag
bijzonder er-
a zegenend en
volle tijd voor
erlijke vrucht

J. P. T.

EVEN

euwe reeks) III.

aanhalen uit
„vergelijking”
met de ware

artikel aange-
kort is saam-
daar de ge-
ken kerk „de
is verbasterd,
is ternederge-
po's vertaling)
kerk volgt”.

ik is de leer
welke den ge-
eid alleen op
anneer ge die
r kunnen be-
at onder het
oor kerk daar

„toepassing”,
opmerkte. De
geen gevaar,
verderfelijke
a, van de kerk
vorden”. M.a.
dat, zonder
ersalis” in be-
oord zuiver
mogelijkheden
geen andere
pluraliteit
ns de room-
ders nog niets,
eigen protes-
want dan is
noeft men dus
pluraliteit, en
uriformiteit te
van een eigen
daad niet af-
ler plurali-
nstituut komt,
stituut nr. 2,
ische instituut
gt Calvijn. Al
wat geloovigen
hoeten gehaald
van die daad
pluriformi-
hebben in de
„forma” van
openbaart zich
ma, en elders
ons nu zingen.
geen „forma”,
uitkomt. Cal-
vijn op andere
ik weet echter
„hoeveel ge-
an bij menige
dan bij vele
die het evan-
d ik niet inzie,
nier de pluri-
men de room-
en dan echter
zijn te kunnen

geloovigen er
is vaker — is
volgens Calvijn
het over den
er den pluri-
mij de zigs-
er Israël. Hij
geleden deed,
op den tijd,
wereld baan
niet geweest
id? Maar het
erp uit. Daar-

om „ontkent” Paulus, „dat die Joden, de vijan-
den der waarheid, de kerk zijn, ook al ontbrak
hun niets, dat overigens kon verlangd worden
tot de uiterlijke gestalte der kerk, en hij ontkent
dat daarom, omdat ze Christus niet omhelsden”.

4. Voorts: „kettlers en scheurmakers worden zij
genoemd” (haeretici et schismatici) die door het
maken van tweedracht de gemeenschap der kerk
verbreken” (§5). Vandaar, dat Augustinus scheur-
makers diegenen noemt, die „soms ook bij gelijk-
heid van geloof, den band der gemeenschap ver-
scheuren” (I. I.).

5. Heeft een instituut getoond, de zuivere be-
lijdenis (professie) niet te kunnen verdragen, en
komt er zoo door zijn schuld een instituut van
trouw professie doende tegenover het eerste
staan, dan moet dat eerste, uildrijvende, niet
zich hooghartig als „ware” kerk handhaven, het-
zij tegenover, hetzij naast die andere; men moet
„eerst naar de zaak” (de „causa”; hoe het op
het MOMENT DER SCHEIDING stond) „onder-
zoek doen”, voordat in een of andere richting
over wellicht of onwellicht geconcludeerd
wordt. Dat is toch wel heel wat anders, dan wat
tegenwoordig beweerd wordt. Tegenwoordig con-
strueert men vaak met prof. Hepp het zóó: overal,
waar de hoofdwaarheden der Schrift gepredikt
en de sacramenten worden uitgereikt, is een ware
kerk, al staat ze ook op een en dezelfde plaats
tegen de andere over. Deze laatste meening neemt
om zoo te zeggen, met den thermometer der
„geestelijke” diagnose de temperatuur op van het
gevestigd instituut, dat ik eens even bij een per-
soon vergelijk: hoe gaat het met den patiënt:
koorts, een klein beetje koorts, erge koorts,
sterfgevaar? nog veel geloovigen, en veel goeie
dominees, minder? etc. Calvijn echter vraagt: laten
we eens kijken, hoe het — lang geleden — gegaan
is, toen ze uit elkaar geraakt zijn; die
thermometer kan voorloopig wel wegblijven.

6. Vanwege de ruimteverdeling bewaar ik een
ander punt, n.l. dat van de „sporen” der kerk,
der „kerken”, welke er bij Rome (de „pausge-
zinden”) zijn, tot de volgende week.

K. S.

De N. S. B.-leiders lasteren.

Enkele maanden geleden schreef ik hier over
een N. S. B. vergadering, waarin gesproken was
over het beweerde vrijmetselaarschap van den
heer Mussert. Het was daar ontkend. Tegelijk
echter, zoo schreef ik, was op die vergadering
iets beweerd, — volgens mij verstrekte verklaring
— dat slechts als groote laster te brandmerken
viel. Ik concludeerde: indien men zóó met de
waarheid omspringen durft, is van die zijde geen
bewering meer te gelooven.

Thans hebben de heeren den moed, in hun
krant te laten drukken, wat ze toen — volgens
dat bericht — reeds in hun vergadering beweerden.
Waarom gaat prof. Schilder de N. S. B. bestrij-
den? Paris vult bien une messe, en een hoog-
leeraarsstoel aan de Vrije Universiteit is wel een
anti-N. S. B.-campagne waard.

Dat deze vize laster toevalligerwijze nu net
precies in dit geval voor ingewijden al te dwaas
is, om op kenners van den toestand ook maar
eenigen indruk te maken, bewijst, dat de lieden
die zo iets schrijven durven, niets weten van
den toestand. En dat men aldus zijn „zaak” op
de been houden moet, toont de zwakte. Eerst
werd mijn kritiek op de N. S. B. door erkende
figuren van gezag in haar midden (Utrechtsche
vergadering) een „uitlemende kritiek op brochure
III genoemd”. Men zou er winst mee doen. Later
is geschreven: we komen er nog op terug. Ver-
volgens: 'tis allemaal fantasie en wetenschappe-
lijke nonsens (echter ontbraken de argumenten).
En nu gaan de heeren dommen en viezen laster
verspreiden.

En de vraag of zij zelf inderdaad een ethiek
hebben, die met de christelijke identiek is, ont-
loopen ze, door aldoor over anderen te praten.
En dan hoe? Lasterende.

K. S.

Barth ontslagen; een waarschuwing op tijd.

We hebben in ons land de N. S. B., die ons
verzekert, dat ze de groote „hervormings”-be-
ginselen, die in Duitschland en Italië de nieuwe
toestanden hebben gebracht, „in Nederlandschen
geest” zal willen toepassen.

Bij de beweging loopen ook heel wat jongelui
mee, die zich hebben laten vertellen, dat chris-
tendom en politiek met elkaar niets te maken
hebben. Ten deele hebben zij deze meening ont-
leend aan de beschouwingen van Karl Barth.

Het moge voor hen een waarschuwing ter
rechter tijd zijn, dat juist diezelfde Karl Barth
dezer dagen van zijn hoogleeraarsambt is ont-
heven omdat hij niet precies den eed van trouw
aan Hitler wilde afleggen, zóóals deze dit ver-
langde. Barth was desnoods bereid, het te doen,
mits onder toevoeging van enkele woorden: hij
wilde trouw zweren, zoover hij dat als
christen kon verantwoorden. Maar de
dictatuur kent geen „qualenus”, geen „inzooverre”,
wijl ze het hebben moét van de onderdrukking
der gewetens. Hitler en Goering en dergelijken
hebben zich nu eenmaal als dragers van den
„algemeenen wil” gepresenteerd, en leggen

zich nu op aan de massa. En nu Barth — die
overigens niets revolutionairs in den zin heeft,
en herhaaldelijk verklaard heeft niets tegen den
nationaal-socialistischen staat te zullen onderne-
men — niet een eed zweren kan, die hem dwingt
tot het uitspreken van een onwaarschijnlijkheid, nu
moet zijn „bijzondere wil” zich conformeren
aan den mythischen „algemeenen wil”, of anders
wordt ook hij aan het lot van vele joden prijs-
gegeven.

Voor de velen, die op zoiets gewacht hebben,
al vrij lang, is dit bericht geen verrassing. Zij
weten al lang, dat in Duitschland een tyrannie
heerscht, die op haar laatste beenen vrees te
loopen en dus steeds ondragelijker wordt. Sprak
Charivarius eens — 't was in den oorlog — over
„den algemeenen held-plicht”, die was „ingesteld”,
in Duitschland „stelt men” den „algemeenen”
applaus-plicht in.

Maar de jongelui, die van Barth gehoord heb-
ben, dat godsdienst en politiek niets met elkaar
te maken hebben? En die daarom zich werpen
in de N. S. B.? Of dergelijke instellingen?

Zij zien hier, dat hun — te weinig begrepen —
profeet Barth aan den lijve gevoeld heeft, dat
volgens de dictatuur die den staat tot generaal-
verkrachter maakt, de politiek van dezen staat
wel degelijk met het christendom te maken heeft.
En dat hij het christendom, dat, GEVERGD tot
een uitspraak, bereid is tot zwijgen desnoods,
maar niet tot liegen, den mond snoert.

Reeds eerder spraken we uit, dat de persoon
Barth onzen eerbied heeft, hoezeer we ook zijn ge-
dachten afwijzen. Dat blijve ook nu. Zeker is,
dat indien Barth met zijn opvattingen inzake
christendom en politiek in conflict komen moet
met den dictator of liever met de klik, die hem
drijft, dit a fortiori het geval zal zijn wanneer
onverhoopt nationaal-socialistische geweldhebbers
met calvinisten te doen zouden krijgen.

Moge de roes nog tijdig gebroken worden bij
hen, die op deze dwaalwegen verzeild zijn, maar
voorts nog christenen zijn — van karakter. Er
is in de tragedie, waaraan Barth ten offer viel,
inzooverre iets goeds, dat ze de oogen opent.
Als men niet geweten had, dat Barth een groote
„gemeente” om zich heen verzameld had, men
had reeds eerder toegeslagen in dit land, dat
reeds zooveel mannen van wetenschap heeft af-
gedankt onder het huidige régime. Dat men het
desondanks nu eindelijk toch gewaagd heeft,
loont de consequentie van het „beginnel” en legt
meteen de scheuren in de nationaal-socialistische
behuizing bloot.

K. S.

LITERATUUR EN KUNST

De eerste officiële voorstellen van de Ned. Chr. Filmcentrale.

Een half jaar geleden ongeveer is tot stand ge-
komen een instelling, die voor den arbeid op
christelijk terrein in den ruimsten zin van groote
beteekenis kan worden, de Nederlandsche Christe-
lijke Filmcentrale. Een aantal Christelijke organi-
saties hebben zich verenigd in de dusgenaamde
stichting, die ten doel heeft, de film dienstbaar te
stellen aan den socialen en cultureelen arbeid,
dien ze beoogen. Gaandeweg heeft het filmbeeld
in den christelijken kring ingang gevonden als een
dankbaar te aanvaarden hulpmiddel tot het door
veraanschouwelijking verduidelijken van allerlei
dingen, die bekendheid verdienen. Mits goed toe-
gepast en op de juiste wijze aangewend kan de
film voor den arbeid op het christelijk erf van uit-
nemende waarde zijn. Opname van verenigings-
leven (we denken hier aan de film der N. C. R. V.,
aan die van de stichtingen van barmhartigheid)
van actueel gebeuren in den christelijken kring,
enz., kunnen wezen en betekenis van zulk werk
en zulk gebeuren dichter brengen bij het christen-
volk in zijn breedere lagen en liefde en interesse
wekken voor wat te voren niet of nauwelijks ge-
kend werd. En ook de film van algemeen-cultu-
rele strekking kan goede diensten bewijzen.

Uitgaande van deze gedachte hebben de oprich-
ters van de Ned. Chr. Filmcentrale het initiatief
genomen tot een onderneming, die deze toepassing
van het bewegende beeld in de juiste banen zou
kunnen leiden. Want alleen in een organisatorisch
verband, dat steunt op een verstaan van de princi-
piële en ook de technische eischen, die aan de
film te stellen zijn, valt ten dezen iets te bereiken.
De centrale legt zich dus niet allereerst toe op het
geven van eigen voorstellingen, maar wil zijn, ge-
lijk de Secretaris het uitdrukte, het adres voor de
film, die op christelijk terrein kan worden ge-
bracht. Het eigen orgaan „Filmblad” en de tech-
nische dienst onder leiding van den heer J. C. Mol
kunnen daarbij te hulp geroepen worden.

Ten einde aan haar bestaan en arbeid meer be-
kendheid te geven organiseert de Centrale in de
voornaamste plaatsen van het land een reeks film-
avonden en de eerste van die propaganda-voor-

stellingen is verleden week voor genoodigden te
Amsterdam gegeven.

De Secretaris, de heer R. Hagoort, sprak een
inleidend woord over het ontstaan en het doel van
de Centrale en daarna werden enkele culturfilms
vertoond, door den heer Mol opgenomen en door
hem zelf toegelicht. „De Wonderen der Natuur”
ontvouwden zich voor de oogen van het aandacht-
tieve publiek. Wat er leeft in een waterdruppel,
wat er aan microscopisch klein bewegen is in
de natuur, de onvermoeide bezigheid van muggen
en vlinders, het ontluiten van bloemen en planten,
dat en nog veel meer, opgenomen met de uiterste
zorg en in mooi geësceneerde beelden verwerkt,
werd vertoond. Verder werd een afzonderlijke film
gegeven over de oesterleelt in Zeeland en, als
proeve van de z.g. trucfilm, een opname, die de
verrassende effecten van versneld en vermindert
tempo deed zien. De voortreffelijke technische ver-
zorging en het goed gecomponeerde scenario gaven
een indruk van wat deze „dienst” vermag en van
wat verwacht worden kan, als de heer Mol zich
aan de samenstelling van een verenigingsfilm
geven kan. Wanneer zich, met veler steun, ook fi-
nanciële steun, de Centrale verder zal kunnen
ontwikkelen, zal ze straks in het geheel van den
christelijken arbeid een belangrijke plaats kun-
nen vervullen.

Gaarne wenschen wij aan de oprichters en aan
al degenen, die zich aan deze nieuwe instelling
geven, zegen en voorspoed. Belangstellenden zij
mededeeld, dat het Secretariaat gevestigd is Ab-
stederdijk 204, Utrecht en dat het „Filmblad” uit-
gegeven wordt bij G. F. Callenbach te Nijkerk.

C. T.

III ZIELKUNDE III

Hernieuwd Apollinarisme?

VII.

Evenals de vorige week kunnen wij ook thans
weer beginnen met de weergave van een stuk uit
een brief.

Thans echter heeft onze brieven-schrijver op voor-
treffelijke manier onze opvatting zeer kort om-
schreven en samengevat. Wij zouden haast zeggen:
korter kan het niet.

De brieven-schrijver, een hooggeacht predikant-
lezer van ons blad, wiens naam onder de publi-
cisten niet onvermaard is, schreef ons d.d. 24
November het volgende:

„Van Apollinarisme heb ik U niet verdacht,
maar toch kon ik vanuit de Aristotelische con-
structie niet klaar komen met het hogere ken-
vermogen van Christus. Nu ik die geheel loslaat
en uitga van de door U aangegeven constructie:
natuur en persoon wordt Uw bedoeling mij
al meer duidelijk en bij ons en bij Christus. De
eenheid tusschen Anthropologie en Christologie
zie ik in 't kort dan zoo.

„In de Anthropologie ontstaat de mensche-
lijke natuur volledig (naar de oude opvatting:
lichaam, lager en hoger zieleleven) door traditie;
en onze persoonlijkheid door creatie; zoodat
U en traducianist en creatianist bent; en tevens
dychotomist en geen trichotomist. Daaruit volgt
tevens, dat volgens U de erfelijkheidsleer zich
over heel de menschelelijke natuur (lichaam, lager
en hoger zieleleven) uitstrekt.

„In de Christologie is de geheele mensche-
lijke natuur volledig (lichaam, lager en hoger
zieleleven) uit Maria; en zijn persoonlijkheid
een Goddelijke. Bij ons de persoonlijkheid door
creatie en bij Christus uit Zijn Godheid.

„Het vraagstuk interesseert mij al meer. Ook
omdat de mechanische verklaring der erfelijk-
heidsverschijnselen door de organische vervangen
wordt.”

* * *

Inderdaad, zoo is het. 1)

De eenheid tusschen Anthropologie en Christo-
logie werd, naar wij meenen, bij de opvatting
lichaam-ziel als tweedheid (lichaam gegenereerd, ziel
geschapen) niet gevonden.

Immers, men blijft altijd staan voor deze vraag:
Indien het „ik”, de eigenlijke persoon van den
mensch, behoort tot de menschelelijke natuur, had
dan Christus wel een volledige menschelelijke na-
tuur, indien hij geen menschelelijk „ik” had?

Het is onmogelijk deze vraag zonder kunstgreep
toestemmend te beantwoorden.

Indien het waar is, dat de menschelelijke natuur
ook de persoon des menschen omsluit, dan had
Christus, die geen menschelelijke persoon had,
niet een volledige menschelelijke natuur.

Nu is het ons wel bekend dat men door allerlei
redeneeringen gepoogd heeft zich aan de klem
van die argumenten te onttrekken. Maar het slot
van deze redeneeringen was altijd, dat de persoon
eigenlijk niets was. Het kwam altijd hierop neer,

1) Behalve dan deze kleine opmerking, dat ik van „persoon”
zou willen spreken, waar mijn correspondent „persoonlijkheid”
zegt. Onder persoonlijkheid versta ik den geheelen samenhang.